

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЛЬВІВСЬКА ЕКОНОМІЧНА ФУНДАЦІЯ»

ОБЩЕСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ
«ЛЬВОВСКАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ФУНДАЦИЯ»

**Актуальні питання
світової і національної економіки:
оцінки та стратегії розвитку**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Львів, 27 березня 2021 року)

**Актуальные вопросы
мировой и национальной экономики:
оценки и стратегии развития**

Материалы
Международной научно-практической конференции
(Львов, 27 марта 2021 года)

Львів
2021

УДК 330(100+477)(063)
А 43

Актуальні питання світової і національної економіки: оцінки та стратегії розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 27 березня 2021 року) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2021. – 104 с.

Актуальные вопросы мировой и национальной экономики: оценки и стратегии развития: Материалы международной научно-практической конференции (Львов, 27 марта 2021 года) / ОО «Львовская экономическая фундация». – Львов: ЛЭФ, 2021. – 104 с.

УДК 330(100+477)(063)
А 43

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2021
© Львівська економічна фундація, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Бестужева С. В., Козуб В. О. ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ	6
Босак А. О. МІЖНАРОДНИЙ ОБМІН ТА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ	10
Серета В. І. МІСЦЕ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ ІТ-ПОСЛУГ	15

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Бабко С. В. МЕРЕЖЕВА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМІ КООПЕРАЦІЇ.....	20
Дубровін О. В. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЄС ЯК СТРАТЕГІЧНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ (ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ).....	23
Дудка А. А. СПЕЦИФІКА ВПЛИВУ МІЖГАЛУЗЕВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ЦІНИ ВИРОБНИЦТВА	28
Зварич І. Т., Зварич О. І. МОДЕЛЕУТВОРЮЮЧІ ЧИННИКИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ	32
Кушнір С. О., Курдупа В. С. ОЦІНКА ДЕРЖАВНОЇ КРЕДИТНОЇ ПРОГРАМИ «ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5–7–9%».....	36
Шепетько Р. І. ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ФОРМУВАННЯ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	41

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Гаврутенко Л. А. ОСОБЛИВОСТІ ФРІЛАНСЕРІВ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	45
Іваненко Л. М. ЛОГІСТИКА ОСТАНЬОЇ МИЛІ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ	48

М'ячин В. Г., Мирошниченко О. В. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	53
Sapsay O., Ostapenko T. PROFIT MANAGEMENT AT MODERN UKRAINIAN ENTERPRISES	58
Стоцька Д. В. ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ КОРОНОКРИЗИ	62
Шпакова Г. В., Шпаков А. В. АДАПТАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	65
СЕКЦІЯ 4. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Кошова Л. М. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ОРГАНІЧНОГО РИНКУ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ.....	69
Солдак М. О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ БРАУНФІЛДІВ: ЕКСПЕРТНІ ОЦІНКИ	74
СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Rubel O., Zhikhareva A. THEORETICAL GROUNDS FOR ACTIVATION ENVIRONMENTAL INNOVATION DIFFUSION IN IMPLEMENTATION OF EUROPEAN RESEARCH AREA	79
СЕКЦІЯ 6. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Маршавін Ю. М., Кицак Т. Г. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ПІДНЕСЕННЯ	83
СЕКЦІЯ 7. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ	
Магар У. О. ФІНАНСОВІ РИЗИКИ ТА СПОСОБИ УПРАВЛІННЯ НИМИ	88
Семененко П. В. ПРИЧИНИ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	92
Сеник О. І. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ КРИПТОВАЛЮТНИХ СИСТЕМ В БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ КРАЇН ЄС.....	94

**СЕКЦІЯ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
АНАЛІЗ ТА АУДИТ**

Пастернак Я. П., Барвінок А. О.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ 97

**СЕКЦІЯ 9. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ
ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ**

Kharchenko T. O., Liu Ziming

RESEARCH ON THE RELATIONSHIP
BETWEEN CHINA'S SPORTS INDUSTRY ADDED VALUE
AND ECONOMIC DEVELOPMENT INDEX BASED
ON GREY CORRELATION ANALYSIS 100

СЕКЦІЯ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Бестужева С. В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця*

Козуб В. О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ

Сучасний стан національної економіки в умовах посилення негативного впливу зовнішніх факторів, спричинених як пандемією Covid19, так і соціально-економічними та політичними проблемами в багатьох країнах світу (у тому числі і Україні) актуалізує проблему економічної безпеки країни. На сьогодні найбільшого загострення ця проблема отримала у фінансовій та борговій сфері. Однак найбільш вагомий негативний вплив на рівень економічної безпеки, на думку авторів, створює наявність потужного та широкомасштабного тіньового сектору.

Протягом усіх років незалежності України проблема тінізації економіки постійно була у полі зору як політиків, економістів, так і міжнародної спільноти. Було зроблено багато спроб та отримано багато помилок на шляху подолання цієї проблеми і навіть не просто проблеми – тіньова економіка стала вже національним економічним та політичним явищем, цілим прошарком національної економічної системи, обсяги капіталу якої оцінити дуже складно.

Безумовно, не можна говорити, що проблема тінізації економіки є характерною тільки для нашої країни. На сьогодні це

проблема світового масштабу, оскільки частка тіньової економіки у розвинених країнах складає 12–16% ВВП, у країнах з перехідною економікою – 23–25%, у країнах, що розвиваються – понад 30%.

Тінізація економіки України в умовах фінансово-економічної кризи набула тотального характеру й за результатами дослідження Київського соціологічного інституту оцінюється в обсязі 47,2% ВВП у 2018 році. За даними НБУ тіньова економіка становить 23% ВВП (846 млрд грн), структура якої: 9,7% ВВП (702 млрд грн) – готівкова тіньова економіка, 4,1% ВВП (144 млрд грн) – домашнє виробництво товарів для власного кінцевого використання, тобто негрошова тіньова економіка [3].

За даними досліджень Світового банку, існує п'ять груп тіньового сектору: тіньові операції; незаконні види діяльності; операції в неформальному секторі; власне виробництво домогосподарств для домашніх потреб; частина ВВП, «втрачена» в процесі збору статистичних даних. Виходячи з вищенаведених даних НБУ, рівень тіньових операцій в Україні не включає незаконні види діяльності, операції у неформальному секторі (мікропідприємництво) та корупційну складову [5].

Оцінити вплив корупційної складової дозволяє Індекс сприяння корупції, який розраховується міжнародною організацією Transparency International, при цьому мінімальною оцінкою є 0, що означає найвищий рівень корумпованості, мінімальною – 100, тобто корупція майже відсутня у державному секторі [7].

Розглянемо динаміку індексу сприйняття корупції в Україні, наведену на рис. 1. Аналіз динаміки свідчить про високий рівень корумпованості в Україні та незначні позитивні зміни. Спостерігається тенденція зменшення рівня корумпованості держави. Досить високий рівень корумпованості у сферах, що здійснюють постачання енергоносіїв, землевідведення під будівництво, операції з комерційною нерухомістю (оренду) і приватизацію державного майна. Тут існує значний розрив між ринковими і «відпускними» цінами на «продукцію» і, відповідно, можливість отримання надприбутків, що є джерелом хабарництва і «відкатів», з якими більш всього підприємства працюють в будівництві (91%), торгівлі (75%), сфері нерухомості (75%), сільському господарстві (58%), енергетиці (58%).

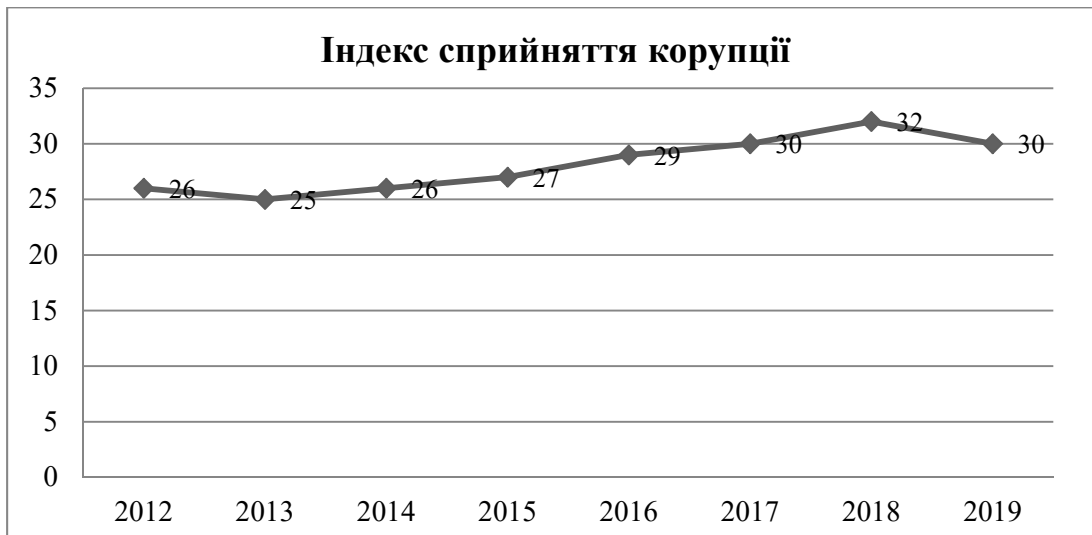

Рис. 1. Динаміка індексу сприйняття корупції в Україні у 2012–2019 рр.

У колективні монографії з проблем економічної безпеки України під керівництвом А.А. Мазаракі, О.П. Корольчук, Т.М. Мельник виокремлено такі основні чинники високого рівня тіньової економіки в Україні:

- високий рівень податкового навантаження на підприємства;
- корупція в органах державної влади та місцевого самоврядування;
- погані умови для ведення бізнесу [1, с. 95].

В Україні в умовах високого податкового навантаження позитивний ефект від сплати податків дуже значний. Наявність високого рівня корупції дає можливість суттєво знизити ймовірність своєчасного виявлення факту ухилення від сплати податків, а недосконале законодавство дає змогу зменшити до мінімуму податкові платежі.

Тіньові обороти присутні в таких сферах діяльності: торгівля (80%), будівництво (66%), нерухомість (60%), гральний бізнес (53%), громадське харчування (53%), засоби масової інформації (53%), транспорт і перевезення (66%). У торгівлі підакцизними товарами значну долю складають невраховані обсяги тютюнових, лікєро-горілчаних та інших виробів [2].

На рис. 2 наведена динаміка показника тіньової економіки України в кореляційній залежності від індексу зростання ВВП [4].

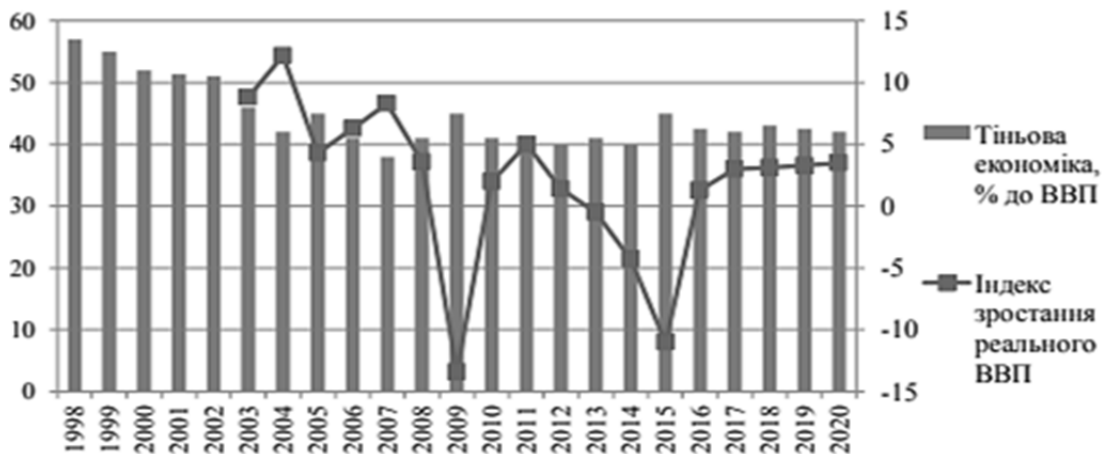

Рис. 2. Динаміка показника тіньової економіки України в кореляційній залежності від індексу зростання ВВП, 1998–2020 рр.

При цьому авторами рівень тіньової економіки було взято як інтегрований показник [4]. Згідно з проведеним аналізом, простежується прямо пропорційна обернена залежність між індикаторами: сумарно з 2011 по 2015 р. рівень тіньової економіки збільшився на 6% і становив 45% ВВП країни, що у гривневому еквіваленті становило 1,1 трлн., майже вдвічі більше доходної частини держбюджету. В період 2016–2020 рр. рівень тінізації коливається від 40% до 43%. Через високий рівень неофіційної частини ВВП держбюджет утрачає мільярди доларів.

Отже, Україна має високий рівень тінізації економіки у зв'язку із політичною нестабільністю, неефективністю економічної та податкової політики, високим рівнем корупції та багатьма іншими факторами. Пріоритетами у контексті реалізації економічних реформ є детінізація фінансових потоків та легалізація ринку праці. З 2015 по 2019 урядом України було ухвалено 102 нормативні акти, які складають антикорупційну реформу. Однак реальних кроків з подолання корупції, а значить і в боротьбі з тінізацією економіки зроблено не було. Можна констатувати, що сучасна тінізація української економіки – це наслідок відсутності дієвих державних заходів правового, економічного, соціального характеру з підтримки легального бізнесу, зі створення нормальних та прозорих умов для його створення та подальшого розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : моногр. / [А.А. Мазаракі, О.П. Корольчук, Т.М. Мельник та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі. – Київ: КНТЕУ, 2010. – 717 с.
2. Пастернак-Таранушенко Г.А. Економічна безпека держави. Методологія забезпечення : монографія / Г.А. Пастернак-Таранушенко. – Київ: Київський економічний інститут менеджменту, 2003. – 320 с.
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua>.
5. World Bank Official Site [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org>.
6. World Statistic Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldstat.org>.
7. Transparency International [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>.

Босак А. О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

МІЖНАРОДНИЙ ОБМІН ТА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Часткова концепція інтелектуального капіталу (ІК) почала формуватися у 1960-х рр. у роботах Ф. Махлупа, Т. Шульца, Г. Беккера, а пізніше у 1970–1980-х рр. – Я. Мінцера, Е. Флемгольца, С. Фішера, Р. Дорнбуша, Р. Шмалензі та інших, які досліджували насамперед аспекти формування, оцінювання та ефективного використання людського капіталу. Структура людського капіталу складається з багатьох елементів, які намагалися впорядкувати й інші дослідники, виділяючи такі групи складових, як фізичні властивості (здоров'я, фізична сила, зовнішня привабливість), психологічні особливості (мотивація, система цінностей, емоційна стійкість, адаптивність, комунікабельність), професійні